

MARUGOTO Kezdő 1 (A2) RIKAI tanítási segédlet

1. Javasolt óravázlat (kb. 120-180 perc)

● Téma bevezető oldal / Tanulás előtt (kb. 5 perc)

- A téma bevezető oldalán szereplő fényképek, valamint a **Tanulás előtt** rész kérdésein keresztül (akár anyanyelven, akár közvetítő nyelven) felelevenítjük a tanulók előzetes tudását, amit egyben össze is kötünk a leckében tanulandó tartalommal.

● Szókincs oldal (kb. 30 perc)

- Leckétől függően elképzelhető, hogy a KATSUDOO kötet azonos leckéjében bevezetett szókincshez képest új szavak is szerepelnek.
- Szógyakorlásra többféle módszert használhatunk: az egyik, amikor az illusztrációkhoz kiválasztjuk a megfelelő karaktereket, vagy amikor ellentétpárokat vagy csoportokat rendezünk össze, illetve a kollokáció (szókapcsolati előfordulás; gyakran együtt használt főnevek és igék összepárosítása, a szöveggörnyezetnek megfelelő szó kiválasztása) stb.
- Diktálás 3-4 szó terjedelemben. (szó szintű, de különleges morák is szerepelhetnek). Az íráshoz való négyzeteknél a hosszúság téglalap az összetett szótagok leírására szolgál. A kanjikat alapvetően egy adott szóval vezetjük be. A kanjis szavakat a bevezetés után a **Párbeszéd és nyelvtan** részen is kanjival jelöljük, azonban azoknál a feladatoknál, ahol pl. szavakat kell elragozni és a kérdésben szerepel, ott kanával jelöltük.

● Párbeszéd és nyelvtan ②、③、④ (kb. 50-80 perc)

- Miután a mintapárbeszédben (Bevezető párbeszéd) megértettük a szituációt és a szöveggörnyezetet, a kommunikáció érdekében használatos nyelvi struktúrák gyakorlására vezetjük rá a tanulókat.
- Sorrend
  - 1) Az illusztrációk felhasználásával elmagyarázzuk a szituációt. Majd a párbeszédolvasásával és a hanganyag hallgatásával megértjük a jelentést, a funkciót és a formát.
  - 2) Ellenőrizzük a nyelvi szerkezetet és a ragozást.
A ragozási példákban felhozott szavak között több szó szerepel, mint a KATSUDOO kötetben, viszont ennél többet már nem szükséges használni.
  - 3) Az ellenőrzött nyelvi struktúrák jelentését megértve és a nyelvtani szabályokat felhasználva gyakoroljunk!
Vannak megértést segítő feladatok, formát gyakoroltató feladatok és a párbeszéd szerkezetét gyakorló feladatok.
  - 4) Páros feladatok, amit a párbeszédet nézve mondanak el. Megengedett, hogy a tanulók a rendelkezésükre álló információk alapján kicseréljenek szavakat. A cél, hogy a megtanult nyelvi struktúrákat adott szituációban és mondatkörnyezetben használják, ezáltal mintegy újra megerősítve azokat. Az óra egészét is figyelembe véve viszont nem szükséges túlzottan nagy hangsúlyt fektetni rá.
- Figyelem!
  - ※ Mivel a RIKAI kötet célja a nyelvi struktúrák minél szélesebb nézőpontból történő tanulása, ezért előfordul, hogy egyes leckékben a KATSUDOO kötethez képest némi eltérés tapasztalható a nyelvtanok bemutatásában. Amennyiben a KATSUDOO és a RIKAI könyvet egyidőben használják, úgy szükséges, hogy a tanár előre átnézze az anyagot.
  - ※ Rövidített alakok (V-temasu, stb.) írott szövegben nem használatosak. (Felvett hanganyag átírásában előfordulhatnak.)
  - ※ A hanganyagot jelölő ikonnak két fajtája van: az „Onsei aikon” (hangszóró piktogram) és a „Check aikon” (hangszóró piktogram Check! felirattal). Hanganyagot pedig az alábbi három gyakorlatnál használhatunk:
    - ① Hangszóró piktogram (hallás utáni értés gyakorlása)
Meghallgatjuk és megértjük a párbeszédet, majd válaszolunk a kérdésekre (pl. 009-012)
    - ② Hangszóró piktogram Check! felirattal (nyelvan ill. nyelvtani szerkezetek gyakorlása)

Beírjuk a gyakorló feladatba az általunk gondolt választ. Utána meghallgatjuk hanganyagot, és ellenőrizzük a helyes megoldást. (pl. 24 **005** stb.)

③ Hangszóró piktogram → Hangszóró piktogram Check! felirattal

Meghallgatjuk a nyelvi szerkezetet tartalmazó párbeszédet, majd válaszolunk a kérdésekre (Hallás utáni értés gyakorlása). (pl. 33 **023-026**).

→ Utána a fenti párbeszéd alapján elvégezzük a mondat (újra)alkotó gyakorlófeladatot, majd a „Hangszóró piktogram Check! felirattal” helyes választ meghallgatva ellenőrizzük a leírt választ. (pl. 33 **027** stb.)

● **Nyelv és kultúra (kb. 5-10 perc)**

- A témához kapcsolható kulturális háttérű szavak és kifejezések kerülnek bemutatásra.
- Ebben a részben el lehet gondolkozni azon, hogy az adott szituációhoz milyen kifejezés a megfelelő, és amit kiválasztanak, azt valóban használják-e. A cél, hogy a tanulók összehasonlítást végezzenek a saját kultúrájukkal, illetve, hogy a saját kommunikációs stílusukkal kapcsolatos felismerésekre ösztönözzük őket. Emiatt nem csak egyetlen helyes válasz létezik.
- Ezen a szinten még nehéz csak japánul véleményt cserélni, de próbáljuk meg a közvetítő nyelv használatát minél jobban korlátozni.

● **Szövegolvasás és fogalmazás (kb. 25-50 perc)**

- Célunk, hogy a társalgás részben tanult elemeket egy másik készségterületen (szövegolvasás, fogalmazás) rögzítsük.

Szövegolvasás

- Az adott témával kapcsolatos tartalmú szöveget olvasunk.
- A valós helyzetekhez közeli feladatokon kívül, kvíz vagy játékos elemeket tartalmazó feladatok is vannak.
- A szövegolvasás során az alábbi módokon lehetséges használni a hanganyagot:
  - ① Ellenőrizni lehet a kanjik olvasatát.
  - ② Amennyiben lassú a tanulók olvasási sebessége, gyorsítani lehet az olvasást, ha a hanganyagot hallgatva, a szemükkel követik a szöveget.
  - ③ Amennyiben nem jutna mindenre idő az órán, időt takaríthatunk meg, ha a hanganyagot hallgatva olvastatjuk el a szöveget.

Fogalmazás

- A fontos kifejezéseket és nyelvi struktúrákat halványan írtuk be. Az aláhúzott részekre a tanulók saját magukra vonatkozó információkat írjanak be.
- Az írás általi megértés és rögzítés elősegítésére többször érdemes teljes szöveget íratni a tanulókkal. (pl. a 167. oldalon lévő munkalap használatával)
- A tanulók által írt fogalmazást fel lehet használni az évközi és az évvégi **Visszatekintés** órán. Szintén jó, ha a megírt fogalmazásokat beletesszük a portfólióba. Figyeljünk arra, hogy ne maradjon javítatlanul fogalmazás, és kerülendő az is, hogy csak a tanár olvassa és javítsa ki a szöveget.
- A páros leckék fogalmazásait a Marugoto oldalról lehet letölteni.
- Amennyiben nincs idő az órán megírni a fogalmazást, adjuk ki házi feladatnak.

● **Japán nyelvi ellenőrzés (kb. 5 perc)**

- A könyv végén található ellenőrző listát kell használni. A **Mondjuk japánul!** rész kérdéseit (amelyek azonosak a **Tanulás előtt** rész kérdéseivel) elolvasva felelevenítjük a tanult nyelvtani szabályokat, majd a tanulás eredményét egy hármas skálán a tanulókkal magukkal értékeltetjük. A megjegyzéseiket (vélemény, benyomás) anyanyelven írják le!

- Amire az egyes leckékben figyelni kell

1. téma: Család(om)

1. lecke - Tokióban lakom

② Párbeszéd és nyelvtan

Az 1. témában bemutatkozás során történik a párbeszéd. Itt a témaként megjelenő lakni, tanulni stb. igéket a (V-teimasu) (szokás vagy eredmény folytatólagos állapotát kifejező) alakban jelöltük. Érdemes figyelni, hogy a beszélt nyelvben gyakran a rövidített (V-temasu) alak használatos. A (V-teimasu) alakot a 4. leckében is gyakoroljuk majd. A ②-②/③ mindkettő Joi családjáról szól, de amíg a ② monológ, addig a ③ párbeszéd. Figyelni kell a családtagok elnevezésére „otto” (saját férj) – „goshujin” más férje, „musume” (lányom) – „musume-san” (valaki más lánya).

④ Szövegolvasás

Joi unokájának japán neve van: Ryou-kun. Ahogy azt a ② Párbeszéd és nyelvtan részből is tudni lehet, Joi lánya vegyes házasságban él egy japánnal.

Nyelv és kultúra

Vannak dolgok, amelyeket meg lehet kérdezni valakitől, akivel először találkozunk, és olyanok is, amelyeket nem illik. Előfordulhat, hogy addig nem hozzuk szóba a családot, amíg valaki nem beszél magától róla, és bizonyos nyelvekben addig nem tudjuk, hogyan szólítsunk meg valakit, amíg meg nem kérdeztük az életkorát ill., hogy házas-e. Az ilyen kérdéseken keresztül ráirányíthatjuk a figyelmet arra - még ha a beszélőnek semmilyen mögöttes szándéka nincsen - hogyan fogadja majd ezt a partner, és vajon miért teszünk fel gyakran ilyen jellegű kérdéseket?

2. lecke - A hobbi a klasszikus zene hallgatás

② Párbeszéd és nyelvtan

A hobbi nem feltétlenül csak egy valami lehet. Itt olyan emberek szerepelnek, akiknek több hobbijuk is van. Eszerint van kialakítva a hallásértés feladat és a párbeszédgyakorlás is. Érdemes nem csupán a hobbik neveit, hanem még egy kis plusz egyszerű megjegyzést is hozzáfűzni. A ② -ben előkerül az igék főnevesítésre szolgáló (V-ru koto) szerkezet. A hobbi tartalmát még részletesebben tudjuk elmondani, ha hozzáteszünk egy tárgyat.

③ Párbeszéd és nyelvtan

Szabadnap és szabadidő eltöltéséről folyó kapcsolatépítő szituáció. A „-toki” (vmi idején) nyelvtani szerkezet kerül elő. Itt a kapcsolódása - az időtől függetlenül - csak egyszerű főnévre és melléknévre korlátozódik. A ②-④ olyan tevékenység, ahol „-toki” szerkezetet használva saját magunkról beszélünk. A páros beszédgyakorlat során előfordulhat, hogy a tanulók nem tudnak mindent helyesen elmondani japánul, de ez nem baj. Ez a feladat akkor válik hasznossá - egyébiránt a téma célja is ez - ha a tanulók megismerik egymást, és össze tudják kötni emberi kapcsolatok építésével.

④ Szövegolvasás

Ebben a leckében a hanganyagban és a fényképen szereplő emberek neme nem feltétlenül egyezik, ezért jobb azután meghallgatni a hanganyagot, hogy elolvastuk a szöveget, és beírtuk a válaszokat.

2. téma: Évszakok és időjárás

3. lecke - Japánban most tavasz van

① Írás és szavak

A téma egészében azt szeretnénk, ha a tanulók a japán nyelv mellett a japán évszakokról és a japánok évszakokkal kapcsolatos érzéseiről is tanulnának. Az ① rész lehet, hogy kicsit nehéz, de szeretnénk, ha a fényképeket stb. (amik szerepelnek a KATSUDOU könyvben is) felhasználva kellemesen folyna a munka. Tanórán kívüli japán kulturális tapasztalatszerzésre jó lehet, ha megismertetjük a tanulókkal az évszakszavakat használó haikut.

② Párbeszéd és nyelvtan

Az ① mintapárbeszédben szereplő Yamada és Tan jelenleg valahol Japánon kívül tartózkodnak. Tan egyébként szingapúri. A szituáció szerint valamikor december-február között folyik a beszélgetés, amikor Japánban tél van. A saját országunkban tartózkodó japánnal folytatott kapcsolatmélyítő beszélgetés közben szó esik az évszakokról. A ② -ben a „-narimasu” (válík vmivé/vmilyenné) nyelvtani szerkezetet használjuk az évszakok változását kifejező gyakorlatban. A ② -②-ben jól nézzük meg az illusztrációkat! A ② -③-ban - amennyiben változnak az évszakok a tanulók országában - a ②-höz hasonlóan megpróbálhatják elmondani.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A párbeszédben arról beszélnek, hogy melyik a kedvenc évszakuk és miért. Az „N ga suki desu” (Szeretem N-t) szerkezet a Bevezető A1 szinten már előjött. Új viszont a ② melléknéveihez a „no” főnevesítő partikula használata (I melléknév+no ga / na melléknév+no ga sukidesu). Tagadás esetén a „wa” partikula használatos (-wa ga suki janadesu.) Ezzel szemben a „nigate desu” (ügyetlen vmiben) jelentését tekintve tagadó, formailag viszont állító alakú, és (-ga nigate desu) alakban hozza a könyv. Igazából a „-wa nigate desu” alak is használatos.

A ③ részben az okot kifejező „kara” szerkezetet gyakoroljuk. Szeretnénk, ha a tanulók, miközben arról beszélnek, hogy melyik évszaktól szeretik és miért, egyúttal lehetőséget kapnának, hogy jobban megismerjék egymást.

④ Szövegolvasás

A két e-mailhez tudni kell, hogy az évszakok az északi félgömbön (Japán) és a déli félgömbön (Ausztrália) pont ellentétesek.

⑤ Fogalmazás

Szükség szerint meg lehet tanítani a tanulók országára jellemző évszakokat leíró szavakat „uki” (esős évszak”, „kanki” (száraz évszak).

4. lecke - Jó idő van, ugye?

① Írás és szavak

Ki kell választani a japán városokhoz tartozó időjárást. A városok nevét nem szükséges megjegyezni.

② Párbeszéd és nyelvtan

A japán nyelvben az időjárásról folyó beszélgetés helyettesítheti az üdvözlést, és bárkivel szemben használható. A 2 részben a nyelvtani szerkezetek udvarias formában múlt időben, vagy nem múlt időben vannak. Figyelni, hogy a tagadó alak a „-nai desu” formában használatos. A tagadó alakoknak két formája van: a „-nai desu” és az „-arimasen”. Ebben a könyvben a „-nai desu” alakot gyakoroltatjuk. A könyv végén lévő nyelvtani összefoglaló részen megtalálható az „-arimasen” alak.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A mintapárbeszédben csak a telefonos párbeszéd eleje szerepel. Megerősíteni, hogy a párbeszéd itt nem ér véget, hanem a valóságban ezután térnek rá a fő témára. A 2 részben megtanulandó „V-teimasu” szerkezet az 1. leckében - mint szokás szerint végzett cselekvés - már volt tárgyalva. Itt mindkét - a folyamatos cselekvés és az egyszeri cselekvés eredményeként létrejött állapot - jelentésében is előjön. Először egyszerűen elmagyarázzuk, hogy a „V-teimasu” a „jelenleg a szemünk előtt látható dolgok leírására szolgál.”, majd a példamondatok átnézése közben kiegészítésként hozzátesszük, hogy épp emiatt ez néha folyamatban lévő cselekvés (mozgó, filmszerű), máskor viszont eredmény állapot (nem mozgó, állókép jellegű) is lehet. Fontos, hogy ne mutassuk be nehéznek! A 2 - ②-ben szereplő Tanaka és Esutaa párbeszédében a beszélt nyelvi „socchi/kocchi” (ez/az) kifejezések használatosak. Amennyiben van rá idő és belefér, meg lehet említeni a „sochira/kochira” írott nyelvi formákat, amit a fogalmazás részben fel is lehet használni. A 2 - ③-ban szereplő „És mi a helyzet az ön/te országában/országodban?” kérdést igazából annak függvényében tesszük fel, hogy amikor egy messze lévő emberrel telefonálunk, akarunk-e a saját időjárásunkról vagy környezetünkről beszélni, vagy sem.

Nyelv és kultúra

Hogyan üdvözljük ismerősünket, akivel az utcán véletlenül futottunk össze? A japánok között elképzelhető, hogy sokan az „li tenki desu ne.” (Jó időnk van!) vagy „Odekake desuka” (Megy valahova?) mondatokkal fognak reagálni. A válaszlehetőségek között ugyan nem szerepel, de ha közelebbi ismerősről van szó, előfordulhat a partner változását észre vevő megszólítás is („A, sore atarashii fuku desu ne” (Ó, az egy új ruha?). Amit szeretnénk, hogy végig gondoljanak - bármelyik kifejezést is választják- hogy miért azt választották? Továbbá kívánatos, hogy a tanulók belevegyék a saját kultúrájukkal való összehasonlítást is.

3. téma: A városom

5. lecke - Ez a park nagy és szép

① Írás és szavak

Az 1 - ②-ben azokat a szavakat kell kiválasztani, amelyeket nehezen lehet összetársítani a négy helyet ábrázoló képpel.

Az 5. lecke ② **Párbeszéd és nyelvtan** rész tartalma egy tokiói kalauzolás, ahol Ueno környéke a téma. A helyi Abe jól ismeri a környéket, és épp a munkájából kifolyólag rövidebb időre Tokióban tartózkodó Wannak mutatja be. A város és a hely tulajdonságainak bemutatására az „i A-kute / na A-de / N de, i A / na A /...” alakok használatosak. Két melléknév / szó összekapcsolása a „yasui + benri (yasukute benri) (olcsó és praktikus) „kurai + abunai (kurakute abunai) (sötét és veszélyes) módon, pozitív vagy negatív benyomás szerint történik.

③ Párbeszéd és nyelvtan

Itt Wan az, aki a rendelkezésre álló információk alapján a helyi (tokiói) embertől (Tanaka) kérdez. A ② részben két ellentétes jelentésű szót (melléknév, főnév) a „-kedo, -” (de) nyelvi szerkezethez illesztve jellemzünk egy várost vagy helyet. A két szó közül a második tartalmazza a beszélő álláspontját. A ② -① részben a beszélő álláspontját (vajon mit fog mondani) próbáljuk meg kitalálni. A ② -② egy híres hely Tokióban. A hely neve leírva nem, de a hanganyagban előjön. Érdemes átgondolni, hogy a ③-as rész „Anata no machi wa donna machi desu ka” (A te/ön városod/városa milyen hely?) kérdésére van-e olyan hely, amit el tudunk mondani a „-kedo-„ nyelvtani formát használva.

④ Szövegolvasás

Ebben a részben Kichijouji nevű várost mutattuk be, ami Tokióból könnyen elérhető egy kis hétvégi kiruccanásra.

6. lecke - Menj(en) egyenesen!

① Írás és szavak

Az ⑤ részben a kanjik olvasatát a memo részben jelöltük. Vízszintes írás esetén kanji helyett inkább arab számokkal szeretik írni. A kanjik olvasatának bevezetésére a „一つ、二つ” szerepel, de ebben a könyvben arab számokat használunk.

② Párbeszéd és nyelvtan

A szituáció szerint az utcán kérdezzük meg, merre kell menni. Paulo utazó, a nő pedig egy arra járó helyi. A ② „V-te kudasai” szerkezet udvarias kifejezés, ami akkor használatos, amikor utasítást adunk valakinek. Valószínű, hogy a tanulók gyakran hallják ezt a szerkezetet a tanteremben a tanártól. Egy ismert mondatszerkezetet tanulunk itt újra. A ② -② részben párokban vagy csoportokban dolgozunk. Az ① mondatot valaki felolvassa, a többiek pedig aszerint mozognak a térképen. A ② -③ rész közlekedési útmutatás, ahol a „V1-te, V2” ige te forma használatos. Az „aruite ikimasu” (gyalog megyek) szerkezet - és csak ez - szabvány kifejezésként bevezetésre került a Bevezető A1 szinten.

③ Párbeszéd és nyelvtan

Útmutatás kérésekor az ismertető jelként/támpontként szolgáló épület leírása céljából, színeket és formákat jelölő melléknveket két vagy több jelzővel díszítünk (-i A-kute / na A-de, -i/na N formában). A ③ 1. a illusztráción szereplő képről helyesen jobb lenne azt mondani, hogy „kuroppi biru” (feketés épület), de itt inkább a jellegzetességét hangsúlyozva a „kuroi biru” (fekete épület) kifejezést használjuk.

4. téma: Elmenni otthonról/Kimozdulni

7. lecke – 10 óra(kor) jó lesz?

① Írás és szavak

A 2 részen látható négy helyet gyakran használják találkozóhelynek japán nagyvárosokban.

② Párbeszéd és nyelvtan

A szituációban szereplő két ember előre megbeszéli, hogy konkrétan mikor és hol fognak találkozni, és milyen ruhát fognak viselni? A 2 részben az „N demo iidesuka” (N is jó?) nyelvtani szerkezet szerepel. A számunkra előnyös feltételeket elmondva végezzük az egyeztetést. A 2 -

③ részben szereplő kérdés ruházattal kapcsolatos. Előfordul, hogy olyan helyre megyünk, ahol figyelni kell az öltözködési szabályokra pl. vallási jellegű helyek, luxus éttermek, színházak stb. A szituáció a kultúra megismerése szempontjából is érdekes lehet.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A mintapárbeszédben mobilon szól az egyik fél, hogy késni fog a megbeszélt találkozóról. A 2 részben megtanulják az okot kifejező „N de / V-te” (N miatt, V-te miatt) szerkezetet. A 3 párbeszédgyakorlatban ellenőrizték a párbeszéd elemeit. Ugyanerre a mintára lehet saját párbeszédet is készíteni, kigondolva, hogy mi miért szoktunk késni?
„Bocsánat. Kb. 15 percet késni fogok. Eltévedtem...”

→Először is elnézést kérünk. A magyarázat második felét sokszor le szokták vágni. Szerepelhet így fordítva is.

Az, hogy ilyen helyzetben először is bocsánatot kérnek, a japánok kommunikációs sémája, ami nem feltétlenül azonos a tanulók kultúrájában megszokottal. Erről a **Nyelv és kultúra** résznél lesz szó.

④ Szövegolvasás

Miután az igaz-hamis feladatban ellenőriztük, hogy mit csinált valójában Y és S, beszéljék meg, hogy kettejük esetében mik az eltérések a tények és aközött, hogy mit gondoltak. Blogban/naplóban figyelni a saját érzéseket közvetlenül kifejező részekre, pl. „Yokatta!” (Jó (volt!)), „S san wa itsumo hayai na” (S mindig korán érkezik), „Osoi!” (Késik!) „Doushite?” (Miért?) stb.

⑤ Fogalmazás

Mobilon írt e-mail esetében gyakran elhagyják a saját vagy a partner nevét. A mintapárbeszédben a „Bocsánat. Kb. 15 percet késni fogok. Eltévedtem...” rész mondatsorrendje fordított, de mivel a fogalmazás részben szereplő e-mail az írott formákat veszi alapul, ezért itt nem az.

Nyelv és kultúra

Mikor egy barátal megbeszélt találkozóról 20 percet késünk, és erről telefonon értesítést küldünk, különféle megnyilatkozások képzelhetőek el. Ilyen pl., hogy először is elnézést kérünk, aztán elmagyarázzuk az okot és a körülményeket, még egy kis türelmet kérünk stb. Ezek mögött sok minden állhat: a késéshez való hozzáállás és a várakozó ember iránti figyelmesség. Érdekes lehet kibontani a beszélgetést a kulturális és egyéni különbségekről.

8. téma Már elment(él) megnézni az esti kilátást?

① Írás és szavak

A [3] részben egyeztetni a „-e -ni ikimasu” (Vmi célból v-hová megy) szerkezethez szükséges fogalmi pontokat (hely, és hogy mi található ott). A b fényképen egy rekonstruált gödörlakás látható.

② Párbeszéd és nyelvtan

A szituáció szerint az üzleti útra, vagy valami más dolog miatt ideiglenesen a városban tartózkodó embert (Kim, Hose) megszólítja egy jószándékú helyi (Kawai), aki a saját városát szeretné megmutatni. A párbeszédben azt az érzést váltja cselekedetté, hogy szeretné, ha saját városának előnyeit megismernék és élveznék. A [2] részben előjövő „mou V-mashitaka” (Már csinálta(d)?) a cselekvés befejezettségét kifejező szerkezet esetében a tagadó válaszban ezen a szinten az „lie, mada desu” (Nem, még nem.) formát használjuk. A [3] részben figyelni kell, hogy arra a kérdésre, hogy a három helyen voltak-e már? A, B és C egymás után válaszol. A [4] részben szereplő „Van önöknél/nálatok valami új és érdekes hely?” kérdés - amennyiben van olyan hely, ami jó beszédtema lehet - átalakítható a tanulók közötti párbeszédre (Voltál már ...-ban? Igen voltam. Nem, még nem voltam.).

③ Párbeszéd és nyelvtan

A szituáció megegyezik a ② -ben szereplő szituációval. A [3] -① részben az „N/V-ni ikimasu/kimasu” N-je nem egy célhely, hanem egy suru segédigés cselekvésre kicserélhető, cselekvést kifejező főnév. A „V-ni ikimasu” „V-masenka” „V-mashou” szerkezetek a Bevezető A1 szint 12. leckéjében már előjöttek. A [3] -② párbeszéd is újraalkotja a leckében szereplő szituációt.

5. téma: Külföldi nyelv és külföldi kultúra

9. lecke - A japán nyelv kiejtése könnyű

① Írás és szavak

A [3] rész ábráján a japán oktatási rendszer egyszerűsített sémája szerepel. Ezt érdemes összehasonlítani a tanulók országának oktatási rendszerével.

② Párbeszéd és nyelvtan

A kapcsolatépítő szituációban a külföldi nyelvtanulásról és az idegen nyelvekről folyik a társalgás. A japánul tanuló diákok számára ez minden bizonnyal egy testközeli téma. A „-wa-ga-desu” (téma-réma) szerkezet segítségével idegen nyelv(ek)ről és saját tapasztalataikról beszélnek. A [2] részben végzett aktivitás (az eddigi tanult nyelvekről beszélni) személyes vélemények és benyomások alapján zajlik, ezért nincs egyetlen helyes válasz. Szokatlan vélemény felmerülése esetén - anyanyelven vagy közvetítő nyelven - ki lehet térni arra, hogy milyen szempontból/miért gondolják úgy. A [3] részben az igéket főnevesítve: „V-ru koto” (Ige -ás/-és) kell megfeleltetni és igazítani. Itt az „omoshiroi, muzukashii” (érdekes, nehéz) mellékevekkkel a tanult idegen nyelvekről mondják el a véleményüket és a benyomásaikat, míg a „suki, tokui, nigate” (szeretem, ügyes/jó vagyok benne, nem erősségem) kifejezések segítségével a saját idegennyelv-tanulásuk tendenciáiról tudnak beszélni. A [4] részben jó lenne,

ha a tanulók akár a japán, akár más idegennyelv-tanulásról egymás között tudnának beszélgetni.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A szituáció szerint idegennyelvvél vagy idegennyelv-tanulás kapcsán felmerülő problémák megoldása érdekében segítséget kérünk valakitől. A „V-te itadakemasenka” (Megtenné nekem azt a szívességet, hogy...?) szerkezet szívességgkérés esetén használatos nagyon udvarias formula. A 4 részben a hanganyag meghallgatása előtt ellenőrizni, hogy mi történik az illusztrációkon.

10. lecke: Egyszer valamikor szeretnék Japánba menni!

② Párbeszéd és nyelvtan

A ② és a ③ mintapárbeszéderek arról szólnak, hogy a külföldi kultúra és az idegennyelv-tanulás milyen módon kötődik a saját mindennapjainkhoz és életünkhöz. A 2 -② részben előjövő „Japan Expo” egy Franciaországban megrendezésre kerülő esemény. Japán kulturális eseményeket bizonyára más országokban is rendeznek. Saját választ is lehet adni az „ikitaika, ikitakunaika” (Akar(sz) menni vagy sem?) „shitaika, shitakunaika” (Akarod/akarja-e csinálni vagy sem?) kérdésekre. A 3 részben arra a kérdésre, hogy „te/ön mit gondol(sz)?” nem feltétlenül fogja az összes tanuló azt válaszolni, hogy a mostani japán-, vagy más idegennyelv-tanulása közvetlen összefüggésben áll a jövőbeli munkájával. A tanulók különbözőek, de nincs szükség rá, hogy mindenki mindenáron saját verziót mondjon. Az is elég, ha a mintapárbeszéd alapján gyakorolják a beszédet.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A szokás szerint végzett cselekvéseket a „V-masu” és „V-teimasu” szerkezetekkel lehet kifejezni. A könyvben az iskolában vagy tanfolyamon végzett idegennyelv- vagy ikebana tanulásra a „V-teimasu”, illetve a „V-masu” szerkezetet használjuk. Mindkét szerkezet valamilyen gyakoriságot jelző kifejezéssel (heti egyszer, minden héten) együtt használatos. A 3 részben a „V-temimasu” (kipróbál/megpróbál vmit) nyelvtani szerkezetet akkor használjuk, amikor az adott külföldi kultúrával közvetlen érintkezés a téma, és cselekvést kell választani, hogy mit próbálnánk ki. A 4 rész „Te/ön mit gondol(sz)?” kérdésére adott válaszban el lehet térni a tankönyv párbeszédének mintájától. Például az alábbi társalgás: „Donna kuni ni kyōumi ga arimasuka” (Milyen ország érdekel/érdeklí?) „OO desu. OO ni ittemitai desu. OO de XX wo mitemitai desu” ((országnev) érdekel. OO-ba szeretnék elmenni. OO helyen a(z) XX-t szeretném megnézni.

④ Szövegolvasás

A 9. leckében előjött „V-te kudasaimasenka” (Megtenné(d) nekem, hogy...?), egy valakinek a segítségét kérő kifejezés, ezzel szemben a „V-mashouka” olyan szituációban használatos, amelyben látjuk, hogy valaki bajban van, és szeretnénk neki segítséget felajánlani. Mondhatjuk, hogy a figyelmességet fejezi ki a másik ember felé.

6. téma: Kint enni a szabadban

11. lecke - Mit viszünk?

① Írás és szavak

A [3] memo részében a tiszteletet kifejező „o” tiszteleti előtagot tüntettük fel. Az obentou (ebédcsomag), osushi (sushi), osake (osake, alkohol), ohashi (pálcika), osara (tányér) szavakon kívül a [2] részben az omocha (játék), okashi (édesség) szavak szerepelnek. Ezekben az „o” nemre és korra való tekintet nélkül mindenki által használatos. Figyelni, hogy az „onigiri” (rizsgombóc) szóból, ha elhagyjuk az o-t, „nigiri” (markolás, fogantyú) lesz, ami mást jelent. Itt egyébként a nigiri az Edo-kor előtti sushit jelenti.

② Párbeszéd és nyelvtan

Egy piknik megbeszélése a szituáció. A [2] -① részben a „V-teikimasu” és a „V-te kimashita” szerkezetet is használjuk. Míg az elsőt a piknik megbeszélésekor, az utóbbit a piknik napján játszódó szituációban elkülönítve hozzuk, bemutatva a köztük lévő különbséget. Figyelni, hogy feladat fejlécében a nyelvtani szerkezet csak jelen időben van kiírva „V-teikimasu/kimasu”.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A szituációban meghallgatják másik ember véleményét és eldöntik, hogy ki mit visz a piknikre. A [2] részben használatos „N-demo” megengedést kifejező szerkezet a 7. leckében előjött „N-demo ii desuka”-val azonos. A [3] hasonlító kifejezése „N1 to N2 (to) dochira ga ii desuka” „N1 ga ii desu” (N1 és N2 közül melyik a... -bb? N1 a ...-bb.) A [3] -① hanganyagának meghallgatása előtt ellenőrizzük a sorrendet, majd utána hallgassuk meg a napot és a helyet. Meghallgatva, hogy a négy embernek mikor jó és mi a véleménye, döntsék el, hogy melyik nap és hol legyen a piknik.

12. lecke - Finomnak tűnik!

① Írás és szavak

Az [1]-ben szereplő kimchi koreai étel, de Japánban is gyakran fogyasztják.

② Párbeszéd és nyelvtan

A szituációban a piknik napján hozott ételeket és italokat rakják ki az asztalra és beszélgetnek azokról. Az ételeket végignévezve, hogy egyszerű kommentet tudjanak adni, a „-sou” (úgy tűnik) szerkezetet használják. A [2] -① és ② részeket a 115. oldalon található piknikes képet nézve végezzük. Győződjünk meg róla, hogy az összes mondat, ami elhangzik, szemmel látott (érett) dolog.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A piknikre hozott ételeket és italokat kommentálják. A [2] részben azért, hogy ne csak azt mondják valamiről, hogy finom, hanem azt is, hogy hogyan/mi módon finom, bevezetésre kerül a melléknevek -te formája „i A -kute/i A -nakute, na A -de/na A -janakute”. Figyelni rá, hogy a tagadó alakok is előkerülnek. Mivel a melléknevek között vannak állandósult szókapcsolatok, és nagyok az egyéni szubjektív különbségek, fordítsunk kellő figyelmet rá, hogy a jelentésüket pontosan megértsük. Például vajon mondják-e Thaiföldön, ahol szeretik a csípőset, hogy „nem csípős és finom”? Egy olyan helyen, ahol normál hőmérsékleten isszák a sört, hogy „hideg és finom”? Megértik-e a Közel-Keleten, ahol szeretik az édeset, ha azt

mondjuk, hogy „nem erősségem az édesség”? A kifejezések mögött az adott ember kultúrája áll.

Nyelv és kultúra

Amikor olyan ételt ajánlanak, amit utálunk, különböző módon utasíthatjuk el: a. világosan kijelentjük, hogy utáljuk az adott dolgot (OO wa kirai desu) (Utálom a...-t), b. indirekt kifejezést használunk (OO wa chotto nigate de...) (Kicsit hadilábon állok a...-val), c. a tartalmat megváltoztatva mondunk valamit (Mou onakaga ippai de...) (Tele van a hasam...). Meg lehet próbálni elképzelni, mit érez az az ember, akinek mindezt mondjuk. Az ilyen kérdéseken keresztül erősíteni lehet a tanulók érzékenységét, és eltérő értékrenddel szembeni figyelmességét.

7. téma: Üzleti út

13. lecke - Tanakával már találkoztam

① Írás és szavak

Az 1. rész ⑥ ⑧ képei reptéri kiírások. Nem szükséges elolvasni a kanjikat (menetrend szerinti idő, indulási hely/ célállomás, átszállási hely, járatszám), viszont, ha a tanulókat érdekli, először is megpróbálhatják kikövetkeztetni a jelentésüket. Az érkezési idő ill. az indulási idő megkülönböztetését a ⑦ ⑨ illusztrációkat nézve próbálják meg kigondolni. Amennyiben a külföldi üzletember (barna öltönyben) a japán üzletember (szemüveges) elé jön, akkor érkezési idő, viszont, ha kikíséri, akkor indulási idő.

② Párbeszéd és nyelvtan

A szituációban munkával kapcsolatos külföldi tapasztalatokról folyik a társalgás. A 2. részben a tapasztalatot kifejező „V-ta koto ga arimasu” (Volt már olyan, hogy...) szerkezetet tanulják. A 3. részben megtudjuk, hogy Tanaka hadilábon áll a külföldi nyelvekkel, emiatt nem érzi magát komfortosan külföldön. Ez a következő párbeszédben is előjön. A d válaszlehetőségnél a „gaikokujin” helyett a „gaikoku no hito” kifejezést használtuk a külföldi ember jelölésére. Ez utóbbi udvariasabb és kicsit barátságosabb benyomást kelt. Ennél is udvariasabb a „gaikoku no kata” kifejezés.

③ Párbeszéd és nyelvtan

Tanaka, amellett, hogy nehezen megy neki az angol, először megy üzleti útra Tokióból Londonba. Taylor, az angliai leányvállalat munkatársa, Tanakával szembeni kedvességéből ellenőrzi neki a hotel szobát. Ez nem általánosan elvárt üzleti udvariasság egy japán üzleti útra érkezővel szemben. Itt azt szeretnénk, ha a tanulók átgondolnák, mit tudnak tenni egy olyan ember érdekében, aki bizonytalan a szokásokat és a nyelvet illetően.

④ Szövegolvasás ⑤ Fogalmazás

A szövegolvasás és a fogalmazás két e-mailje az üzleti útra érkező és az őt fogadó közötti levelezés.

14. lecke - Ezt használhatom?

① Írás és szavak

Az 1 rész 6-os képe a számítógépre mutat. Ez japánul „konpyuutaa”, „pasokon”, de lehet „konpyuuta”, PC is. A 2 képein a „tsukeru-kesu” (felkapcsol-lekapcsol) ill. az „akeru-shimeru” (kinyit-becsuk) igéket kell összeegyeztetni. Az összes ige tárgyias ige. Itt nincs szükség kiegészítő magyarázatra a tárgyatlan igékről.

② Párbeszéd és nyelvtan

A szituációban Taylor bemutatja az üzleti útra érkezőnek (Tanaka) az iroda munkatársait. Azt gondoljuk, hogy a külföldi tanulók esetében könnyen előfordulhat olyan szituáció, hogy be kell mutatniuk valakinek egy japánt. A 2 részben előforduló „V-te -nen ni narimasu” (X éve már annak, hogy...) a kollégákkal folytatott könnyed beszélgetés során praktikus kifejezés lehet. A 3 rész 4-es példájában szereplő Natalia töri a japánt. Elképzelhető, hogy az ezen a szinten lévő tanulók összehasonlítják magukkal, de ami sokkal fontosabb, hogy a párbeszédben van egy beszédpartner, aki lassan és nem is mindig helyesen beszél, de valahogy megérteti magát. A 4 rész aktivitásában felkérnek egy japánt (japán kollégát, annak családját, ismerőst, turistát), hogy jöjjön el az osztályba. Ez jó alkalom a társalgásra, hogy ne csak a munkáról, hanem másról is beszéljessenek.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A szituációban az üzleti úton lévő (Tanaka) szeretne dolgozni valamit az irodában, ezért kölcsönkér dolgokat. A 3 rész hanganyagának meghallgatása előtt ellenőrizni az illusztráción szereplő tartalmakat. A „V-te mo iidesuka” (Lehet vmit csinálni?) szerkezet „te mo iidesuka” (Lehet?) engedélykérő része a 7. leckében (10 óra jó lesz?) főnevekkel használva már előkerült.

Nyelv és kultúra

Kulturális és egyéni különbségek vannak abban, hogyan reagál valaki a dicséretre. Sőt, helyzetől függően még ugyanaz a személy is eltérően reagálhat. A sztereotip, elfogadott nézet szerint azt gondolnánk, hogy „a japánok hajlamosak a szerénykedésre”, vagy úgy reagálnak, hogy a) „sonna koto wa arimasen” (Ugyan, ugyan nem is úgy van), d) „iie, mada desu” (Nem, még nem (tartok ott, amit gondol)), de olyan esetben, amikor tényleg nagyon igyekezett valaki, előfordul, hogy egyszerűen csak annyit mond b) „arigatou” (Köszönöm.). Elképzelhető, hogy a tanulók japánul – a saját országuk viselkedésmintáitól eltérően - az „lie, mada-mada desu” (Nem, még nem...) kifejezést szeretnék használni. A kérdésen keresztül remélhetően jobban megértik majd a tanulók a dicséretre adott válaszokat. Szeretnénk, ha az is megerősítést nyerne, hogy a dicséret egyben a partnerrel szembeni rokonszenv kifejezése is.

8. téma: Egészség

15. lecke - Jó lenne tornázni!

② Párbeszéd és nyelvtan

A szituációban munkahelyen vagy iskolában megszólítanak valakit, aki fáradtnak tűnik. Ebben a leckében nem egy kórházat igénylő súlyos betegség, hanem a mindennapi életben érzett fáradtság és annak egyszerű megszüntetése a téma. A mintapárbeszédben szereplő „ofuro” (fürdő) a japán stílusú fürdőkádat jelenti, ami a nyugatiakhoz képest kissé mélyebb. A japánok általában este vesznek fürdőt. A mintapárbeszédben előkerülő „yoru neru maeni, ofuro ni hairu to iidesuyo” (Este alvás előtt érdemes fürdőt venni) mondat egyben szerepel, de a [2], [3] részben „V1-ru maeni, V2” (V1 előtt V2), „V3 to iidesuyo) (Jó (ha) V3.) külön szedve, két részletben gyakoroltatjuk. Mindkét esetben szótári forma használatos. A [4] részben a tanulók tapasztalataira építve mondjanak tanácsot!

③ Párbeszéd és nyelvtan

Yasuda a vállalat által megbízott „egészség tanácsadó”, aki segíti az alkalmazottak egészségmegővését. A szituáció szerint Hosének fáj a feje és a nyaka, ezért felkeresi tanácsért Yasudát. Amennyiben a mintapárbeszédben is szereplő módon az osztályban együtt megcsináljuk a nyakkörzést, figyeljünk arra, hogy ne hirtelen tegyük! A [2] részben előjövő nyelvtani szerkezet „naide kudasai” (Kérem, ne csinálj(on) meg valamit!) negatív utasításkor vagy tanácsadáskor használatos. A „naide kudasaine” végén szereplő „ne” alkalmazásával tudjuk a partner iránti figyelmességet és előzékenységet kifejezni. A „nai” forma itt szerepel először. A [3] részben nem kell az egész testet megmozgatni, elég, ha csak a tanteremben ülve elvégezhető gimnasztikát csinálják meg. A rovat részben a „tsubo”-ról (akupunktúrás pont) található információ.

16. lecke – Futni és úszni szoktam

② Párbeszéd és nyelvtan

A lecke párbeszédének témája az egészség megővése érdekében naponta végrehajtott cselekvés, konkrétan a mozgás. A [2] részben előjövő nyelvtani szerkezet a „V1-tari, V2-tari shimasu” (Pl. ezt pl. azt csinálom). A szemléltetésben két cselekvés szerepel, de előfordul egy cselekvéssel is („V-tari shiteimasu”). Figyelni, hogy a [2] -① válaszlehetőségei a szomszédos oldalon találhatóak.

③ Párbeszéd és nyelvtan

Az egészséggel kapcsolatos kérdőív eredményét foglalja össze diagramokon, hogy gyakoroltassa a főnévmódosító szerkezetet. A [2] részben a „V egyszerű/egyenes/rövid alak + hito” alakban kerül bemutatásra, de ebben a leckében az igék csak a nem múlt idejű alakjukban (pl. nomu, nomanai (iszik, nem iszik)) fordulnak elő. A múlt idejű alakokat (nonda, nomanakatta (ivott, nem ivott)) használó főnévmódosító mondat a 17. lecke anyaga. Szeretnénk, ha a diagrammokat nézve azt is megértenék, hogy a mondat végén egyszerű és udvarias alakok is előfordulhatnak. (lásd. függelék (Nyelvtani összefoglaló) 170-171. oldal). A magyarázatot minél egyszerűbbre fogjuk. Az egyszerű/egyenes/rövid alakok a 17. és a 18. leckében is előkerülnek.

9. téma: Ünneplés

17. lecke - Születésnapomra kaptam

② Párbeszéd és nyelvtan

A szituáció szerint a náluk és/vagy rajtuk lévő dolgokról beszélgetnek. A dolgok/tárgyak egyszerű leírására az „-n desu” nyelvtani szerkezet használatos. Az „-n desu” alak eddig mint kifejezés került elő „Taishikan ni ikitaindesu.” (A nagykövetségre szeretnék elmenni.) (6. lecke). A ② részben a tanulók ezzel a jelentéssel és felépítéssel összevetve tanulják. A ③ részben az adás-kapás kifejezések, az „ageru” (ad), és a „morau” (kap) használatát a partikulákkal együtt ellenőrizzük. Itt nem kerül elő a „kureru” (nekem ad), így a két kifejezés egyszerűen és világosan magyarázható. A ④ részen a tanulók egymás holmijait tudják dicsérni és beszélgetni arról, hogyan kerültek hozzájuk.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A mintapárbeszéd témája, hogy milyen ajándékot adjanak. A ② részben tanulandó nyelvtani szerkezet a főnévmódosítás (jelzős szerkezet). Ez a 16. lecke után másodszor szerepel. Itt, ajándék adásakor vélemény kifejezésére használatos szerkezetként tanuljuk. Itt sem konkrét dolog, sokkal inkább valamilyen rendeltetésű dolog kifejezésére. Figyelni, hogy a főnévmódosító mondat esetében a cselekvőre a „ga” partikula használatos, pl. „akachan ga kiru mono” (a baba által viselt ruha), „watashi ga kaita e” (Általam festett/rajzolt kép). A ②-③ rész külön ezt gyakoroltatja.

18. lecke – Egy parti jó ötlet!

① Írás és szavak

Az ① részben ellenőrizzük az érzelmeket kifejező (melléknévek, igék) jelentését és használatát. Ne felejtsük ki a partikulákat (mondatfelépítés) sem. Figyeljünk, hogy elképzelhető eltérés az anyanyelvi jelentés és a japán jelentés között.

② Párbeszéd és nyelvtan

Egy barátnak szerveznek születésnapi partit. A „to omoimasu” (Szerintem..., Azt gondolom, hogy...) szerkezetet használva mondanak véleményt. A ②-① részben nem csak a szavakat egyszerű/egyes/rövid alakra alakítandó részre, hanem a [főnév módosító mondatrész] egészére, valamint a mondat egészére kell figyelni. A ②-② ① minta párbeszédéből is kivehető, hogy Noda a fő szervező. A ②-③ részben segítségként megadtunk szavakat és kifejezéseket, hogy a tanulók ki tudják fejezni saját véleményüket.

③ Párbeszéd és nyelvtan

A szituáció szerint a párbeszédben Shinnek, aki nem tudott elmenni barátja születésnapi partijára, beszámolnak, hogy milyen volt a buli. A „to itteimashita” (azt monda, hogy...) közvetítő forma, ami egy másik embernek idézve átadja a partin résztvevő ember szavait. A ②-① részben a tanuló, mint közvetítő hallgatja/olvassa a négy ember által mondottakat és közvetíti azokat.

⑤ Fogalmazás

A fogalmazás egy napló (PDF formában). A szövegstílus érzékeltetése végett egyszerű/egyes/rövid formában írják!

Nyelv és kultúra

Ajándék kapás esetén az első szóba jöhető reakció a köszönet a) „arigatou gozaimasu” (Köszönöm szépen!), de gyakran használatos kifejezés a partner figyelmességével szemben érzett mentegetőzést magában foglaló b) „sumimasen” (Bocsánat, hogy...) is. A japánok körében is elterjedt az a felfogás, miszerint gyerekes viselkedés, ha a kapott ajándékot rögtön kibontjuk. Itt viszont az „aketemo iidesuka” (Kibonthatom?) kérdés nem azt jelenti, hogy mihamarabb látni szeretném az ajándékot, hanem inkább az ajándékot adó felé szeretnénk gyorsan valami reakciót adni. Ezen kívül reakcióként előfordul a „taisetsu ni shimasu” (Meg fogom becsülni!), „ureshii desu” (Örülök!), „kore, hoshikatta desu” (Pont ilyet akartam!) is.